

**Tisztelt Miniszterelnök Úr, Miniszter Úr,
Elnök Úr, Alpolgármester Úr, Tisztelt Jelenlévők,
Kedves Vendégeink!**

Emlékezni kell! Muszáj, mert nem szabad, hogy visszatérjenek azok az idők és tettek, amelyek sokaknak nyomorúságot, szenvedést okoztak. Nem szabad, hogy visszatérjen a gonoszság, a gyűlölet, amely a múltban, így kiemelten a XX. században rengeteg ember életét elvette vagy megkeserítette. Emlékeznünk kell ezekre az eseményekre! Mert ez – ugyan fájdalommal jár, sebeket szaggathat fel, de – egyben figyelmeztet és óva int mindenkit a bűnisméltléstől. Ezért kell újból és újból elmondani másoké mellett gróf Széchenyi Zsigmond történetét. Őt 1951-ben telepítették ki egy hajdúsági tanyára, egy tyúkólba, amelyben – a történelmi emlékezet szerint – megérkezésekor még a tyúkok is benne voltak. És ezért kell hangoztatnunk a többi hasonló esetet is.

Mint ahogy azt az országgyűlésben is módomban volt ezzel kapcsolatban megemlíteni: egyesek legtöbbször a lelkipurdalásuk miatt próbálják feledtetni a múlt rémtetteit, visszataszító és aljas időszakait. Ez azonban hiba volna. Hiszen az emlékezés folytán tudjuk felhívni a mai és a következő nemzedékek figyelmét a bűnökre, amelyeket nem szabad még egyszer elkövetni. Így lehet meggátolni az emberi gonoszság újratermelődését.

Azét a gátlástalan gonoszságát, amely számos embert nyomorított meg vagy próbált megtörni. Hálával tartozunk a Jóistennek és az emberi tartásnak, hogy ez sokszor nem sikerült. A hit mindig erőt ad, és a múltban nagyon sokaknak támaszt nyújtott az emberi méltóságot sárba tipró és azt semmibe vevő üldözéssel szemben.

Minden bizonnyal ez is segített sokaknak túlélni a vészterhes időket, kibírni a rémtetteket. Ezt – kivételes emberi tartásról tanúskodó, felejthetetlen előadásában – Olafsson Placid Atya is hangsúlyozza, amikor a túlélés négy szabályát megfogalmazza.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Egy éve avathattuk fel ezt az emlékművet, mint a figyelemfelhívás és az emlékezés egyik megtestesítőjét. Nem lehet elégszer hangsúlyozni: a II. világháború végével nem zárult le a kollektív üldözés és üldöztetés időszaka. 1951 nyarán hazánk fővárosában is megkezdődtek a tömeges kitelepítések tanyákra, falvakba. Budapesten 1951. május 21-e és július 18-a között mintegy 15 ezer embert, azaz több mint ötezer családot érintett ez a kegyetlen eljárás. A kitelepítetteknek néhány óra alatt kellett elhagyniuk lakásaikat, fejenként legfeljebb 250 kg holmit vihettek magukkal. Az itt hagyott ingatlanok állami tulajdonba kerültek. Az ingóságok pedig egyrészt az államéi, másrészt az elvett lakásokba költöző ávosokéi, pártkáderekéi lettek.

Ez az embertelen bánásmód sajnos hasonlatos a XX. század számos rémtettéhez. Az ilyenek abban az időben – a világháborúk előtt, alatt és után – sűrűn követték egymást. A történelem során sokszor próbálták a korábban elkövetett gázzal és erőszakkal indokolni az utána jövőt. Azonban ne feledjük, hiszen erre kell, hogy

tanítson minket a történelem: nincs az a gonosztett, amely indokolna másikat. Nincs az az aljasság, amely megmagyarázhatná a következőt. Már csak azért sincs, mert rengetegszer olyanokat bélyegeztek meg igaztalanul, olyanokat kiáltottak ki felelősnek, akiknek semmi közük nem volt a bűnökhöz. A kollektív megbélyegzés és üldözés elfogadhatatlan. Egy-egy népcsoport, vallási közösség vagy társadalmi csoport általános felelőssé tétele bármilyen cselekedetért vagy eseményért eleve hamis, hazug és járhatatlan út. Ennek mindig megálljt kell parancsolni, mert különben soha nem lenne vége a gonoszságnak. A történelem számtalanszor bizonyította ezt szomorú tényekkel. Vannak köztük olyanok, amelyekről sokat beszéltek az elmúlt fél évszázadban. Mint ahogy vannak olyanok is, amelyeket leginkább csönd vagy egyenesen az elhallgatás övezett. Mióta ismét szabad országban élünk, beszélni kell és kötelező is szólni mindegyikről, hogy tanulhassunk belőlük.

Ezért is döntött úgy a magyar országgyűlés, hogy emléknapokat hoz létre az ilyen kegyetlenségek áldozatainak szentelve azokat – részben még 2000-ben és az idén is. Így lesz a legutóbb hozott határozat nyomán Péter-Pál napja az úgynevezett kulákok üldözésének idején tönkretett magyar gazdákról való megemlékezésé. Így lesz november 25-e a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja, ha az országgyűlés elfogadja az erről szóló javaslatot. A parlament előtt fekvő indítvány megállapítása szerint ugyanis 1953-ban éppen ekkor, Nyíregyháza-Sóstón léptek először magyar földre azon kevesek, akik túléltek a Gulag borzalmait.

Ugyancsak az előbb említett megfontolás vezette az országgyűlést, amikor döntött a kommunista diktatúra által kitelepítettek, valamint az őket befogadók emlékének megörökítéséről. Felhívja a figyelmet ez a határozat többek közt arra is, tisztelettel kell adóznunk „a vidéki települések azon lakói előtt, akik - esetenként akár kényszer hatására, de - jó szándékkal befogadták a diktatúra által meghurcoltakat és kitelepítetteket, bizonyítva ezzel emberségüket. Az ő példájuk igazolja, hogy a zsarnoki rendszer kegyetlensége jóindulatot szült a magyar emberekben, akik az elnyomás közepette is képesek voltak segíteni egymáson.” Igen, ez az, amit szintén soha nem szabad feledni: hogy mindig van emberség az embertelenségben, amely előbbi egyekszik enyhíteni az utóbbi.

Az országgyűlés megfogalmazza azt is: „támogatja és szorgalmazza olyan emlékművek felállítását, megemlékezések szervezését, oktatási anyagok és tudományos feldolgozások készítését”, amelyek a kitelepítettek, törvénytelenül meghurcoltakra, „illetve a kitelepítetteket befogadó családokra emlékeznek”.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Jóleső érzés, hogy itt, Budafok- Tétényben a fenti kérést már határozatba öntése előtt teljesítettük. Köszönet a kezdeményezőknek, az alkotónak, és mindazoknak, akik segítettek ebben a munkában, az emlékmű létrejöttében, és azoknak is, akik segítenek megszervezni, hogy újból és újból emlékezzünk.

Köszönöm szépen figyelmüket!

